

Šiandien internetas ir virtualioji erdvė – neatsiejama mūsų gyvenimo dalis. Be interneto neapsieiname bendraudami, mokydami, pramogaudami ir atlikdami įvairias kasdienes užduotis. Tačiau, kaip ir realiame pasaulyje, virtualiojoje erdvėje taip pat yra pavojų, į kuriuos turime atkreipti dėmesį.

Kibernėtinis saugumas – tai kompiuterių ir duomenų apsauga nuo piktavalių asmenų atakų internete. Išpuoliai gali apimti asmens duomenų, pavyzdžiui, banko slaptažodžių, vagystę arba kompiuterio užkrėtimą virusais, kurie užblokuoja prieigą prie kompiuterio.

Apgaulingi
laiškaiApgaulingi
skambučiaiApgaulingos
SMS žinutės

Saugaus darbo principai:

Pasirink sudėtingą slaptažodį:

- Sugalvok slaptažodį, kurį sunku atspėti.
- Reguliariai keisk savo slaptažodžius.

Saugok asmeninę informaciją:

- Atidžiai sek, kokia asmenine informacija dalijiesi internete.
- Niekada neatskleisk savo adreso, telefono numerio ar kitų asmens duomenų nepažįstamiems asmenims.

Atsakingai elkis internete:

- Mandagiai ir pagarbiai bendrauk su kitais.
- Saugokis sukčių ir apgaulių.

Atnaujink programinę įrangą:

- Naudok atnaujintą antivirusinę ir kitą saugos programinę įrangą.
- Reguliariai atnaujink savo operacinę sistemą ir programas.

Neprarask budrumo:

- Venk atidaryti nuorodas ir priedus, gautus iš nepažįstamų žmonių.
- Atsisiųsk programinę įrangą tik iš patikimų šaltinių.

IT grėsmės

Kompiuteriams

Virusai / kirminai;
Trojos arkliai;
šnipinėjimo, kenkimo
ar išpirkos reikalaujančios
programos.

Vaikams

Patyčios elektroninėje erdvėje;
nerimą keliančio turinio informacija;
vaikų seksualinis išnaudojimas;
erotinio pobūdžio žinutės.

Asmeninei informacijai

Duomenų ar tapatybės vagystės, finansinės
apgavystės;
nepageidaujami ar apgaulingi elektroniniai
laiškai (toliau – el. laiškai).

Saugumas socialiniuose tinkluose

- Tinkamai pasirinkti privatumo nustatymus.
- Skelbk tik apgalvotą informaciją (komentarą, nuotrauką ar nuomonę). **Nepamiršk: kas patenka į internetą, ten lieka amžiams!**
- Apgalvok, ar visada saugu registruotis per socialinių tinklų paskyrą prie kai kurių interneto svetainių ir programėlių.
- Naudok dviejų lygių tapatybės nustatymą socialiniuose tinkluose.
- Jei prie socialinių tinklų paskyros prisijungei iš viešos prieigos ar mokyklos kompiuterio, nepamiršk atsijungti!

Kaip sukurti patikimą slaptažodį?

Pasirink posakį, kurį gerai žinai, ir pakeisk kai kurias raides ar frazes į simbolius ar skaičius. Pavyzdžiui:

- Du gaideliai baltus žirnius kūlė: 2Gaide-liaiWhiteZK\le.
- Tuku tuku traukinys, traukia traukinį genys: T2tqnis.t+<nys.
- Rieda ratai rateliukai: Rie2O'ai,O'ukai.
- Geriau sugalvoti ilgesnį slaptažodį, bet paprastesnį, nes lengviau tokį įsiminti ir suvesti: ^ManoBataiBuvo2, 7KeliasBuvoTolimas!

SLAPTAŽODŽIŲ TOP 50 (2024 M. KOVAS)

1. 123456789	18. viktorija	35. 12345678
2. slaptazodis	19. dviratis	36. tomukas
3. lopas123	20. kompiuteris	37. saulute
4. labas123	21. kakalas	38. dovydas
5. nesakysiu	22. meskiukas	39. edgaras
6. deividas	23. pavasaris	40. saulyte
7. drakonas	24. sokoladas	41. nezinau
8. maziukas	25. laurynas	42. 1234567890
9. kaktusas	26. pasaulis	43. kristina
10. mamyte	27. kileris	44. drugelis
11. 123456	28. mindaugas	45. dominykas
12. karolina	29. mantukas	46. domantas
13. kalakutas	30. creative	47. apelsinas
14. zalgiris	31. asdfghjkl	48. myliutave
15. modestas	32. eimantas	49. krepšinis
16. katinas	33. ernestas	50. samsungas
17. kaciukas	34. gabriele	

UŽDUOTIS

Ištirk pasirinktą kibernetinės atakos tipą:

- 1 Susipažink su labiausiai paplitusiais sukčių metodais.
- 2 Pateik pavyzdžių, kaip buvo įvykdyta konkreti ataka.
- 3 Raštu išanalizuok surinktą informaciją ir klasėje pristatyk būdus, kaip galima apsisaugoti nuo tavo pasirinktos kibernetinės atakos.